

JELENTÉS

**a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács 2017. évben végzett
tevékenységének hasznosulásáról***

2018. március 31.

**(a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsról szóló 2011. évi XCIII. törvény 8. § (3)
bekezdése értelmében)*

I. Vezetői összefoglaló

Bevezetés

A Kormány elkötelezett a széles körű társadalmi párbeszéd mentén történő kormányzás iránt. Ennek szellemében 2011-ben megtörtént a társadalmi párbeszéd intézményrendszerének újjáalakítása. Az intézményrendszer átalakításának eredményeként az Országgyűlés 2011 júliusában elfogadta a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsról szóló 2011. évi XCIII. törvényt (NGTT törvény).

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács (NGTT) életre hívásának célja az volt, hogy olyan, a társadalom egészét érintő, általános gazdaság- és társadalompolitikai kérdéseket megvitató, konzultatív jogkörű tanácsadó testület jöjjön létre, amely javaslataival, állásfoglalásaival segíti a legfontosabb gazdasági és társadalompolitikai döntések meghozatalát.

A Tanács funkcióját úgy látja el, hogy működése során a lehető legszélesebb társadalmi rétegek érdekeit képes becsatornázni, így a munkavállalói és munkáltatói érdekképviseltek, a gazdasági kamarák, a civil szervezetek, a tudományos élet, az egyházak, és 2016 óta a művészet által képviselt társadalmi rétegek érdekeit, sajátos szempontjait.

Annak érdekében, hogy a Tanács még hatékonyabban tudja a jövőben ellátni a feladatait, a több éves tapasztalatok fényében a 2016. évben az NGTT törvény módosításra került. A változtatások között többek között helyet kapott a Tanácsban részt vevő szereplők számának, illetve a már meglévő szervezetek által delegált tagok létszámának növekedése, valamint a hatékonyabb munkavégzési keretek kialakítása. A soros elnökség ideje háromról hat hónapra módosult, valamint lehetőség nyílt a mandátumkérelmek folyamatos benyújtására.

A jelentés célja

Az NGTT törvény 8. § (3) bekezdése alapján a társadalmi és civil kapcsolatok fejlesztéséért felelős miniszter minden év március 31-ig jelentést készít arról, hogyan hasznosultak a megelőző évben a jogszabályalkotásban, illetve a Kormány munkájában a Tanács véleményei, állásfoglalásai, ajánlásai.

A jelentés egységes szerkezetben összefoglalja a Tanács 2017. január 1-jétől 2017. december 31-éig terjedő időszakban végzett tevékenységét, illetve annak hasznosulását.

II. A NEMZETI GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI TANÁCS JELENTŐSÉGE A JOGSZABÁLYOK TÜKRÉBEN

Az NGTT törvényben megfogalmazott általános feladatkörén túl, egyes jogszabályok konkrét hatáskörrel is felruházzák a Tanácsot.

2017-ben jogszabály az alábbi esetekben írt elő konzultációt, illetve együttműködést az NGTT-vel:

1. A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény

A konzultáció, illetve az együttműködés tartalma:

- a kötelező legkisebb munkabér és a garantált bérminimum összegét és hatályát, valamint
 - a bruttó 300 000 forint alatti munkabérek nettó értékének megőrzéséhez szükséges munkabéremelés elvárt mértékét, a béren kívüli juttatás ennek keretében figyelembe vehető mértékét, valamint a munkabéremelés elvárt mértékével kapcsolatos részletes szabályokat
- a Kormány a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban folytatott konzultációt követően rendeletben határozza meg.

2. A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény

A konzultáció, illetve az együttműködés tartalma:

- **A szakképzés országos stratégiai kérdéseinek érdekegyeztetése** a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács és a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács keretei között valósul meg.
- **Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács** tagja az NGTT-ben képviselettel rendelkező országos munkaadói és munkavállalói szövetségek egy-egy (összesen kettő) képviselője.
- **A megyei fejlesztési és képzési bizottság.** A bizottság az NGTT-ben képviselettel rendelkező országos munkaadói, munkavállalói szövetségek, illetve azok szervezetei (kettő fő), a területi gazdasági kamarák (kettő fő) és a foglalkoztatási feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal (egy fő) képviselőiből áll.

3. Az ágazati párbeszéd bizottságokról és a középszintű szociális párbeszéd egyes kérdéseiről szóló 2009. évi LXXIV. törvény

A konzultáció, illetve az együttműködés tartalma:

- Az Ágazati Párbeszéd Bizottságban megkötött kollektív szerződésnek a munkaviszonyból származó jogokat és kötelezettségeket, ezek gyakorlásának, illetve teljesítésének módját, az ezzel kapcsolatos eljárás rendjét érintő szabályainak hatályát az NGTT törvény szerinti országos munkáltatói és munkavállalói érdekképviseletek, illetve érdek-képviseleti szövetségek képviselői, valamint az illetékes ágazati miniszter véleményének kikérése után a miniszter az ágazatba főtevékenység alapján besorolt munkáltatókra kiterjesztheti.

- A Kormány, az üzemi tanács választás szavazólapjának tartalmát, a szavazatösszesítés módját és rendjét -- a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban résztvevő országos szakszervezeti szövetségekkel és az ágazati párbeszéd bizottságok véleményének kikérésével -- rendeletben állapítja meg.

4. A társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak és a társadalombiztosítás szerveinek állami felügyeletéről szóló 1998. évi XXXIX. törvény

A konzultáció, illetve az együttműködés tartalma:

- A Nyugdíjbiztosítási Ellenőrző Testület tevékenységéről évente **tájékoztatót adhat**, valamint kérés esetén köteles adni az NGTT-nek.
- A Nyugdíjbiztosítási Ellenőrző Testületnek 11 tagja van. A Testület három-három tagjára az NGTT-ben tagsággal rendelkező országos munkáltatói érdekképviselők, illetve érdekképviselői szövetségek, valamint munkavállalói érdekképviselők, illetve érdekképviselői szövetségek, három tagjára a Kormány, további két tagjára az Idősügyi Tanács tesz javaslatot.

III. A NEMZETI GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI TANÁCS 2017. ÉVI TEVÉKENYSÉGE ÉS HASZNOSULÁSA A KORMÁNY MUNKÁJÁBAN

A Tanács az NGTT törvény 7. §-a értelmében munkáját plenáris üléseken végzi. A plenáris üléseken az NGTT tagjain, azok szakértőin kívül, tanácskozási joggal állandó meghívottként részt vesznek a miniszterek vagy az általuk kijelölt állami vezetők; valamint az üléseken meghívottként, tanácskozási joggal vesz részt a Gazdasági Versenyhivatal és a Központi Statisztikai Hivatal elnöke vagy elnökhelyettese. Rajtuk kívül minden plenáris ülésen a megtárgyalandó témákban kompetenciával rendelkező meghívottak biztosítják a Tanács munkájának hatékonyságát. A kormányzat képviselői is első kézből értesülnek a konzultációk eredményeiről. A Tanács ülésein az NGTT SZMSZ-ének értelmében állandó meghívottként részt vehet az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság három oldalának (Munkaadók, Munkavállalók és Egyéb érdekcsoportok) magyar delegáltjai közül az általuk delegált 1-1 fő.

Az NGTT 2017-ben négy alkalommal tartott plenáris ülést. A plenáris ülések előkészítéséről és megszervezéséről az Emberi Erőforrások Minisztériumának Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága szervezeti keretein belül működő NGTT Titkársága Osztály gondoskodik.

A plenáris ülések időpontjait, helyszíneit, a megtárgyalt napirendi pontokat, valamint azok előterjesztőit az alábbi táblázat tartalmazza:

Időpont	Helyszín	Napirendi pont	Előterjesztő
2017. február 9.	IBM Magyarország	Konzultáció Nagypéntek munkaszüneti nappá nyilvánításáról	Balog Zoltán miniszter
		A szakképzéssel összefüggő kormányzati intézkedések	Cseresnyés Péter államtitkár
2017. június 28.	Magyar Tudományos Akadémia, Humán Tudományok Kutatóháza	A köznevelés aktuális kérdései	Dr. Palkovics László államtitkár
		Demográfiai folyamatok és az ezzel összefüggő család- és ifjúságpolitika	Novák Katalin államtitkár
2017. október 11.	Károli Gáspár Református Egyetem	A nemzetpolitika aktuális kérdései	Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes
		Szervezett népegészségügyi szűrések	Dr. Szentés Tamás helyettes államtitkár
2017. december 7.	Magyar Tudományos Akadémia	Konzultáció a minimálbérről, a bérminimumról és azok hatásairól	Cseresnyés Péter államtitkár
		Az állam szerepvállalása a foglalkoztatásban és a közszféra bérhelyzetének alakulásában a 2018. évi költségvetés tükrében, kitekintéssel 2020-ig	Dr. Adorján Richárd helyettes államtitkár

IV. A NEMZETI GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI TANÁCS ÁLTAL MEGTÁRGYALT TÉMÁK, VALAMINT AZOK HASZNOSULÁSÁNAK BEMUTATÁSA

IV. 1. Konzultáció Nagypéntek munkaszüneti nappá nyilvánításáról

A 2017. évi első, februári plenáris ülésen Balog Zoltán miniszter expozéjában hangsúlyozta, hogy a Nagypéntek méltó megünneplését, valamint keresztény hagyományaink hangsúlyosabb jelenlétét segíti elő Nagypéntek munkaszüneti nappá nyilvánítása. Még 2016 novemberében Balog Zoltán, Dr. Semjén Zsolt és Varga Mihály nyújtotta be azt a törvényjavaslatot, mely erről rendelkezik. Ezt a törvényjavaslatot 2017. március 16-ai hatálybalépéssel az Országgyűlés elfogadta, és a Munka Törvénykönyve, illetve további négy törvény módosítása által **a 2017. évtől Nagypéntek munkaszüneti nap**. Balog Zoltán elmondta, hogy a húsvéti szent három nap a kereszténység központi, és egyik legnagyobb ünnepe. Az ünneplés tárgya a világosság győzelme a sötétség, az élet győzelme a bűn és a halál fölött. Nagypénteken emlékeznek meg Jézus Krisztus kínszenvedéséről, kereszthaláláról és temetéséről, a liturgiában a húsvéti szent három nap (Nagycsütörtök, Nagypéntek, Nagyszombat) második napja, húsvét előestéje. Nagypénteken a keresztény hívők bűnbánatot és böjtöt tartanak. A katolikusok körmenettel és keresztúttal (Kálvária-járással) emlékeznek Jézus keresztre feszítésére, halálára. A protestáns hívők a legfőbb ünnepüknek tekintik Húsvét ünnepét, ezért a nagypénteken szintén böjti nappal emlékeznek Krisztus kínszenvedésére és halálára.

Magyarország Alaptörvénye preambulumban, a Nemzeti Hitvallásban szintén hivatkozik a kereszténység nemzetmegtartó szerepére:

„MI, A MAGYAR NEMZET TAGJAI, az új évezred kezdetén, felelősséggel minden magyarért, kinyilvánítjuk az alábbiakat:

Büszkék vagyunk arra, hogy Szent István királyunk ezer évvel ezelőtt szilárd alapokra helyezte a magyar államot, és hazánkat a keresztény Európa részévé tette.

...

Elismerjük a kereszténység nemzetmegtartó szerepét. Becsüljük országunk különböző vallási hagyományait.”

Ahogy Miniszter Úr képviselőtársaival a törvényjavaslat szövegében fogalmaz, „Nagypéntek munkaszüneti nappá nyilvánítása a keresztény gyökereken felül is hordoz értékeket magában. A magyar kormány politikájának középpontjában helyezkedik el a családok megerősítése. Ez nem kizárólag családpolitikai, hanem gazdaságpolitikai érdek is, hiszen hosszútávon csak akkor maradhatunk versenyképesek, ha ezt elérni tudó és akaró munkaerőt tudunk biztosítani a gazdaság számára. Elengedhetetlen azonban, hogy emögött szoros, összetartó családok működjenek, amelyek megadják az ehhez szükséges háttérrel. Nagypéntek eggyel több alkalmat ad ennek elősegítésére. ... A mai rohanó világban ahhoz, hogy ennyi helyen tudjunk teljesíteni, néha meg kell állnunk. Akár vallási, lelki, akár testi feltöltődésre használjuk ezt a napot, az eredménye mindenképp pozitív hatással lesz, akár a magán-, akár a szakmai

életünket tekintve. Nem csak az az eredmény, amit számokkal lehet kifejezni, és nem csak az az eredmény, ami azonnali, hanem az is, ami hosszabb távon tudja a magyar emberek életkörülményeit javítani.”

IV. 2. A szakképzéssel összefüggő kormányzati intézkedések

Szintén a február 9-ei plenáris ülésen Cseresnyés Péter, a Nemzetgazdasági Minisztérium államtitkára tartott előadást a szakképzéssel összefüggő kormányzati intézkedésekről, amelynek keretében az NGTT tagjai összefoglalót kaptak az elmúlt kormányzati időszak jogalkotási lépéseket is magában foglaló szakképzési munkájáról. Elhangzott a szakképzési centrumok rendszerének kialakítása, a második szakképesítés ingyenességének bevezetése, és ezzel összefüggésben a felnőttoktatás megerősítése, a nappali oktatás korhatárának megemlése, a szakképző iskolai struktúra megújítása (szakgimnázium, szakközépiskola), a szakképzési HÍD-program megújítása. A tájékoztatóban szerepeltek továbbá a duális szakképzési struktúra további szélesítését célzó lépések, új szakképzési lehetőségek, valamint a hiány-szakképesítések tanulását támogató ösztöndíjrendszer megerősítése és kiszélesítése.

AZ NGTT oldalai egyöntetűen pozitívan értékelték a megtett lépéseket, kormányzati törekvéseket, a szakképzésben megjelenő stratégiaváltást, és néhány javaslatot tettek a további lépésekre. A javaslatok között szerepelt a pályaorientáció szerepének erősítése, a szakszervezetek szélesebb körű közreműködésének lehetősége a szakképzési feladatokban, a felnőttképzési információkat országos szinten összefogó információs szolgáltatás kialakításának lehetősége, a szakképzés minőségbiztosításának megerősítése. Felvetődött még a művészeti iskola, mint önálló iskolatípus gondolata, továbbá az agrárszakoktatás elkülönülésének, és a duális képzés ezen a területen korlátozott mivoltának problémái. **Az NGTT tagjai részéről tapasztalt széles körű támogatás erősítette a tervezett irányokba való továbblépések előrehaladását. A megvalósult és folyamatban lévő jogalkotási feladatokat és szakmai programokat tekintve az is elmondható, hogy néhány esetben tetten érhető a megfogalmazott javaslatok közvetett hatása.** Ennek megfelelően a 2017. decemberi szakképzési törvénymódosítások értelmében **2018. július 1-től elindul az Ágazati Készségtanácsok rendszere** annak érdekében, hogy a legkorszerűbb technológiákhoz szükséges képzettségi tartalmak folyamatosan megjelenjenek a szakképzésben, felnőttképzésben. A készségtanácsokat – az európai modelleket követve – elsősorban gazdasági szereplők, vállalatok képviselői alkotják, de a törvénymódosítást megelőzően az érdekelt szakszervezetekkel folytatott egyeztetések eredményeként mindegyik ágazati készségtanács tagjai közé egy főt a munkavállalói érdekképviseletek delegálhatnak.

Tovább erősödik a duális szakképzés rendszere, bevezetésre kerül a tanuló-előszerződés, amely a tanulók és a gazdálkodó szervezetek szorosabb kapcsolatát segíti, és egyben előnyt jelenthet a felvételi eljárás során. A szakgimnáziumi képzésben – a korábbi 13. évfolyam helyett – egyes esetekben már a 11. évfolyamtól lehetőség nyílik a duális, tanuló-szerződéses gyakorlati képzésre a vállalatoknál. A duális gyakorlati képzőhelyek számának a növelése érdekében a gazdálkodó szervezeteknél tanulók képzésével foglalkozó szakemberek számára bevezetésre kerül egy újfajta képzés. Ez a mestervizsgával nem rendelkező szakemberek

számára rövid, célzott pedagógiai-módszertani tanfolyam keretében biztosítaná a szükséges továbbképzést, mely által egyszerűsödnek a vállalati gyakorlati képzésben az oktatók bevonásának személyi feltételei.

E törvényi változások mellett a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programok keretei között is számos, az NGTT által is fontosnak tartott témában folynak fejlesztések (a *GINOP-6.2.4-VEKOP/16 A 21. századi szakképzés és felnőttképzés minőségének, valamint tartalmának a fejlesztése c.* kiemelt konstrukció keretében). A kiemelt projekten belül sor kerül egy egységes minőségirányítási rendszer kidolgozására, valamint a pályaorientáció fejlesztésére is. Az általános iskolás célcsoport számára a szakképzés iránti érdeklődést, motivációt felkeltő országos akciók is elindulnak, mint például:

- az Európai Szakképzési Héthez való kapcsolódás
- Nagy Szakmaválasztó Program megszervezése
- Szakképzés Napja kezdeményezés
- Szakmák éjszakája program országos népszerűsítése.

Hátrányos helyzetű tanulók duális képzésben történő részvételét támogató mentorközpont (mentorhálót működtető koordinációs iroda) kerül kialakításra a szakképző centrumokban, a mentorközpontok működését biztosító keretszabályozás elkészítésével. Duális képzés keretében gyakorlati oktatást végzők továbbképzését is támogatja a program, különösképpen a hátrányos helyzetű tanulókkal való foglalkozást segítő pedagógiai módszertani továbbképzések elérhetővé tételével.

A szakterületi tervek között szerepel a hazai képzési, és kiemelten a szakképzési és felnőttképzési lehetőségek könnyen áttekinthető felületének, a Nemzeti Felnőttképzési Portálnak a létrehozása, ahol a kereslet-vezérelt képzési rendszer kínálata elérhető folyamatosan frissülő adatbázisként, valamint a személyi szintű eredmények alapján lehet képzést, illetve képzési helyszínt választani.

A szakképzéshez kapcsolódóan kell említést tenni az NGTT 2017-ben megalakult munkacsoportjáról, az Oktatási és Szakképzési Munkacsoportról. A munkacsoportban az NGTT-t alkotó hat oldalból egy-egy tag vesz részt, a munkacsoport célja, hogy 2018 végére egy széleskörű felmérésen alapuló részletes, és konkrét javaslatokat tartalmazó jelentést nyújthasson be a Tanácsnak.

IV. 3. A köznevelés aktuális kérdései

2017. június 28-án Dr. Palkovics László, oktatásért felelős államtitkár tartott prezentációt a köznevelés aktuális kérdéseiről. Az alapvetően koncepcionális tartalmak premisszája az Új Nemzeti Alaptanterv. Az elhangzott fejlesztési, módosítási irányok végrehajtása csak az új alaptanterv ismeretében valósítható meg. Tekintettel arra, hogy az elhangzott információk rendszerszintű beavatkozást igényelnek, ezért az egyes módosítások csak együttesen, koherens módon hajthatók végre. Az ülésen felvázolt problémák megoldásának végiggondolása jelenleg is folyamatban van. Ezért a köznevelés rendszerében az ülés csak

áttételesen járult hozzá a köznevelési ágazat tevékenységéhez, és ilyen rendszerszintű beavatkozások egyelőre nem időszerűek.

IV. 4. Demográfiai folyamatok és az ezzel összefüggő család- és ifjúságpolitika

A 2017. júniusi plenáris ülés második napirendi pontjának megtárgyalását Novák Katalin család- és ifjúságpolitikáért felelős államtitkár bevezetője indította. Novák Katalin elmondta, hogy a kormány határozott szándéka, hogy a család és a gyermekvállalás, mint érték jelenjen meg, és kiemelt védelmet élvezzen. Nincs jobb befektetés a családok támogatásánál: ezért is döntött úgy a Kormány, hogy **2018 a Családok Éve lesz Magyarországon**. A Családok Éve nagy lendülettel és számtalan programmal indult 2018 elején. A tematikus év saját honlappal rendelkezik: www.csaladokeve.hu, ahol a jogszabályoktól a családos programokon át a kormányintézkedésekig rengeteg hasznos információ található.

Novák Katalin hangsúlyozta, hogy Magyarország erősödését a magyar családok erősödésében látja a Kormány. A legfontosabb értékek megfogalmazása nem valami ellen, hanem valami melletti kiállást jelent. Az individualista, az egyéni érdeket a középpontba helyező gondolkodás helyett a közösséget helyezi előtérbe a jelenlegi családpolitika. A család alapvető, természetes élő sejtje a nemzetnek, amelyre minden más közösség épül. A család jóléte és jól-léte a nemzet jövőbeni életminőségének záloga. A család az a nemzeti, európai és globális közös nevező, melyet a legnagyobb gondossággal kell védenünk.

A 2010-es gazdasági, politikai, és morális válság után, a választópolgárok felhatalmazásával a kormányzati politikában családbarát fordulat zajlott le, munkaalapú és családbarát társadalom felépítését tűzte ki a Kormány. Az OECD-országok átlagosan GDP-jük 2,5 százalékát fordítják családtámogatásra, Magyarország annak mintegy 4,8 százalékát. 2010-ben még csak kevesebb, mint ezermilliárd forint jutott erre a célra a költségvetésből, az idei évben, 2018-ban viszont már majdnem kétezer milliárdot fordít a Kormány a családok közvetlen támogatására. A válások száma közel 18%-kal alacsonyabb, mint hat éve, és az abortuszok száma is csökkent (2010 óta mintegy 25%-kal), illetve folyamatosan egyre több házasságot kötnek a fiatalok (a házasságkötések száma a 2010-es szintnek közel másfélszerese). A családok támogatása visszaköszön az adórendszerben, és a családi otthonteremtési kedvezmény bevezetésével még nagyobb motivációt nyert a gyermekvállalás.

A gyermekes családok részére 2018-ban összesen 1.929 milliárd forint támogatást biztosít a magyar költségvetés, ami 8,7%-kal, 154 milliárd forinttal több, mint a 2017-ben biztosított összeg, és kétszer akkora, mint a 2010-es ráfordítás. Ebben benne vannak a pénzbeli családtámogatások, az adókedvezmények, a különféle családokat érintő szolgáltatások, mint például a bölcsődei, óvodai, védőnői ellátás, az otthonteremtési támogatások, valamint a nők kedvezményes nyugdíjazására fordított összegek. Ez a GDP 4,8%-át jelenti, szemben a 2010-es 3,5%-os szinttel. A 2010-es költségvetési kiadásokhoz képest pedig 2018-ban 346 milliárd forinttal, 56,8%-kal költött többet a kormány családtámogatásokra. A pénzbeli családtámogatásokon belül a munkaalapú támogatások, kedvezmények aránya a 2010-es 24%-ról 2018-ra 58%-ra emelkedett az alanyi jogon járó juttatásokhoz viszonyítva.

Családbarát országhoz azonban nem elég a kormányzat. Kellenek olyan stabil jogszabályok, amelyek kiszámítható jövőt biztosítanak a fiatalok számára. Szükség van a támogatásokat lehetővé tevő jó gazdasági teljesítményre, munkát vállaló, és magabiztos családokra.

IV. 5. A nemzetpolitika aktuális kérdései

2017. október 11-én az NGTT plenáris ülését a Károli Gáspár Református Egyetem Ráday utcai dísztermében tartotta, megemlékezve a Reformáció 500 éves évfordulójáról. Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes hangsúlyozta, hogy a nemzetpolitika sarokköve az erős magyarság és erős anyaország, amely politikai, diplomáciai és gazdasági támogatást is képes nyújtani az elszakított nemzetrészeknek. Előadásában szólt az identitás megőrzéséhez nyújtott támogatásokról, a határon túli magyar területeken megvalósuló gazdaságfejlesztésről, a magyar állampolgárság megszerzésének lehetőségeiről és tapasztalatairól, valamint a külhoni magyar pártokkal való együttműködésről. A kormány paradigmaváltásának köszönhetően 2010 óta a tízszeresére nőtt a nemzetpolitikai célokra fordított támogatások összege, ma már nem kérdés, hogy a külhoni magyarság megmaradása érdekében az erkölcsi és politikai támogatás mellett gazdasági segítséget is kell adnunk. Semjén Zsolt kiemelkedő eredménynek nevezte, hogy a legfontosabb nemzetpolitikai célokban konszenzus van a magyar társadalomban és a parlamenti pártok között. A nemzetpolitikáért felelős tárca nélküli miniszter méltatta a területen működő civil szervezetek munkáját, kiemelve a sikeres *Határtalanul!* programban szerepet vállaló Rákóczi Szövetséget. Egyben felhívta a Tanács tagjainak figyelmét, hogy a magyarországi munkaerőhiány enyhítésére jelzést lehetne küldeni a külhoni magyar cégek és munkavállalók felé.

A plenáris ülés résztvevői egyöntetűen fogadták el az NGTT Nemzetpolitikai Nyilatkozatát, melynek teljes szövegét e jelentés melléklete tartalmazza (ld. 2. sz. melléklet).

IV. 6. Szervezett népegészségügyi szűrések

A 2017. októberi plenáris ülés második napirendi pontjában Dr. Szentés Tamás helyettes államtitkár tartott tájékoztatást a szervezett népegészségügyi szűrésekről. Az ülés óta eltelt időben is tovább folytatódott az EFOP-1.8.1-VEKOP-15-2016-00001 „Komplex népegészségügyi szűrések” kiemelt projekt, melynek keretében kiírásra került a kolonoszkópos szettek pályázata, a beadási határidő 2018. március 22. A vastagbélvizsgálat országos kiterjesztéséhez szükséges mintagyűjtők és reagensek beszerzés kiírása szintén megtörtént, 2018. március 30-i beadási határidővel. Ezzel párhuzamosan a szűrővizsgálatokkal kapcsolatos képzési anyagok is elkészültek, melyeket a szűrésre jelentkező háziorvosok már kézhez kaptak. A részükre szervezett e-learning oktatás már elkezdődött, 1924 fő részvételével. Sikeres beszerzések esetén az év második felében elkezdődhet az országosan kiterjesztett vastagbélvizsgálat. A szűrésekhez való egyenlő hozzáférés fontos szempont a szűrőszervezés során, melynek egyik eleme a területi egyenlőtlenségek kiküszöbölése. Ennek keretében 20 db hazai gyártású szűrőbusz beszerzésére került sor, ebből 10 db szűrőbusz modern mammográffal is felszerelt lesz.

Jelenleg 10 darab, általános szűréseket végző mobilegység készült el, és került átadásra. A mobilegységek folyamatosan végeznek szűréseket az ország különböző településein.

A mammográfiás szűrőbuszok közül egy készült el, melynek szakmai átadása megtörtént. A további 9 db emlőszűrő mobilegység az év közepéig készül el szerződés szerint. Ehhez kapcsolódóan megkezdődött a mobilegységek útvonaltervének összeállítása is.

A napirendi ponthoz kapcsolódóan a Tanács egyhangú támogatással fogadta el az NGTT közös *Egészségügyi Nyilatkozatát* (ld. 3. sz. melléklet).

IV. 7. Konzultáció a minimálbérről, a bérminimumról, és azok hatásairól

Az év utolsó plenáris ülését a Tanács december 7-én rendezte meg a Magyar Tudományos Akadémián. Az NGTT-törvény által előírt kötelezően megtárgyalandó téma a minimálbér és bérminimum alakulása volt. A konzultáció érdekességét adta, hogy a minimálbér és kötelező bérminimum a megelőző év, 2016 decemberében nem egyetlen évre lett meghatározva. A Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumán 2016. november 24-én kötött hatéves béremelési és adócsökkentési megállapodásban foglaltaknak megfelelően, továbbá a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban – a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 153. § (1) bekezdése előírásának eleget téve – 2016. december 13-án folytatott konzultációt követően a Kormány a 430/2016. (XII. 15.) Korm. rendeletében a minimálbér és a garantált bérminimum összegét nem csak 2017. január 1-jei, hanem 2018. január 1-jei hatállyal is meghatározta.

Az NGTT 2017. december 7-i ülésén a fentiek figyelembevételével került sor a 2017-ben végrehajtott 15%-os minimálbér, valamint 25%-os garantált bérminimum emelés hatásairól szóló konzultációra.

A Kormány, valamint a Nemzetgazdasági Minisztérium számára rendkívül fontossággal bír, hogy a kötelező bérminimumok növelésének, valamint az adócsökkentések eredményeként bekövetkezett jelentős béremeléseket az NGTT Munkavállalói Oldala mellett pozitívan értékelte a többi részvevő, így a Gazdaság Képviselői Oldal is.

Kiemelésre érdemes, hogy a konzultáció során hangsúlyt kapott a béremeléseknek a gazdasági növekedésre, valamint a munkaerőpiacra gyakorolt kedvező hatása. Ez utóbbit tekintve a foglalkoztatás további növelésének forrásaként az inaktív munkára ösztönzése mellett megemlítésre került a külföldön dolgozók hazatérésének segítése is.

A Kormány számára fontos cél továbbá a közfoglalkoztatásban részt vevőknek az elsődleges munkaerőpiacra történő visszatérése is, amit jól szolgál a minimálbér jelentős emelése. A konzultáció során emellett felmerült annak igénye, hogy a vállalkozások kapjanak nagyobb segítséget a közfoglalkoztatottak piaci versenykörülmények közötti foglalkoztatásának az elősegítésére.

A konzultáció ráirányította a figyelmet a technológia fejlődésének fontosságára is, ami a szakképzett munkaerő nagyobb anyagi megbecsülése mellett a szakképzési rendszer folyamatos fejlesztését, valamint a munkavállalók minél szélesebb körű kompetenciákkal történő ellátását teszi szükségessé.

IV. 8. Az állam szerepvállalása a foglalkoztatásban és a közszféra bérhelyzetének alakulásában a 2018. évi költségvetés tükrében, kitekintéssel 2020-ig

Dr. Adorján Richárd, a Nemzetgazdasági Minisztérium költségvetésért felelős helyettes államtitkára az állam foglalkoztatásban betöltött szerepvállalásáról, és a közszféra bérhelyzetének alakulásáról tartott előadást. Expozójában bemutatta, hogy a különböző életpálya-modelleknek köszönhetően a közszférában is jelentős keresetnövekedés valósult meg, ahol külön kiemelte az egészségügyi és a szociális ágazatot. A kormány célja, hogy az életpálya-modellek bevezetése után a közszféra egyetlen dolgozója se keressen kevesebbet, mint korábban, éppen ezért a bérkompenzáció a rendszer része marad. Fontos szempont, hogy csak a költségvetési egyensúly veszélyeztetése nélkül van lehetőség az egyes kormányzati döntések megvalósítására, egyúttal különös figyelemmel kell lenni a közszféra működésének nem piaci alapú sajátosságaira is. Az előadott téma megtárgyalásának hasznosulása tekintetében az észrevételek relevanciáját kiemeli, hogy azok jelentős része az NGTT ülése mellett olyan fórumokon is felmerült, illetve a kormányzat részére jelzésre került, mint az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanács (OKÉT) vagy a Versenyszféra és a kormány Állandó Konzultációs Fóruma (VKF).

Fontos kiemelni, hogy közvetve ezen észrevételek is folyamatosan formálják a kormányzati munkát, a témák szakmai megfontolását.

Zárszó

Összegzésként elmondható, hogy a gazdasági és társadalmi párbeszéd szerepét, a nemzeti gazdasági és társadalompolitikai stratégiák megvitatására szolgáló, a széleskörű vitafórum funkcióját magában hordozó Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács 2017-ben is betöltötte rendeltetését.

Az illetékes szakterületek tájékoztatása alapján az NGTT-vel történő konzultációk hasznosnak bizonyultak, orientáló jellegűek voltak, és hangsúlyos iránymutatásként szolgáltak a kormányzat szakmai munkájában.

A társadalmi egyeztetés ezen széleskörű intézményi formája hozzájárul ahhoz, hogy a társadalom és a gazdaság különböző szegmenseiben felhalmozódott tudást és a természetszerűen megjelenő különböző érdekeket figyelembe tudják venni a döntéshozók. Az NGTT-ben működő konzultációs folyamatok teret engednek a gazdaság és a társadalom különböző rétegeiben jelentkező sajátos igények kommunikálására, becsatornázására. Mindez hozzájárulhat ahhoz, hogy az NGTT ülésein felmerülő fontos társadalmi kérdésekkel összefüggésben születő kormányzati döntések társadalmi elfogadottságát, valamint azok végrehajthatóságát növelje.

Az NGTT működéséhez hozzátartozik, hogy a plenáris üléseken kívül a Tanács szakértői, delegáltjai 2017-ben is számos bizottság és testület munkájában vettek részt, ezáltal is biztosítva az egyes oldalak véleményének és érdekeinek képviselését a legkülönbözőbb szakmai és szakmapolitikai fórumokon.

A kormányzat képviselőinek támogató szándéka és magas színvonalú prezentációi is hozzájárultak ahhoz, hogy a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács nagy súllyal vesz részt a kormányzati döntéshozatal folyamatában.

Budapest, 2018. március „ ”.

Balog Zoltán
miniszter

MELLÉKLETEK

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács tagjai 2017-ben:

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács tagjai	
Név	Képviselet szervezet/ terület
Gazdaság Képviselői Oldal	
Dr. Antalffy Gábor	Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége
Bere Károly	Agrár Munkaadói Szövetség
Dávid Ferenc	Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége
Gyórfy Balázs	Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
Nagy Tamás	Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége
Németh László	Ipartestületek Országos Szövetsége
Dr. Parragh László	Magyar Kereskedelmi és Iparkamara
Bánhidi Nagy Attila	Stratégiai és Közszolgáltató Társaságok Országos Szövetsége
Neubauer Katalin	Magyar Nemzeti Kereskedelmi Szövetség
Dr. Vadász György	Magyar Iparszövetség
Dr. Futó Péter	Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége
Dr. Zs. Szóke Zoltán	Általános Fogyasztási Szövetkezetek és Kereskedelmi Társaságok Országos Szövetsége
Munkavállalói Oldal	
Doszpolyné Dr. Mészáros Melinda	Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája
Dr. Kuti László	Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés
Palkovics Imre	Munkástanácsok Országos Szövetsége
Kordás László	Magyar Szakszervezeti Szövetség
Dr. Cser Ágnes	Hetedik Szövetség
Földiák András	Szakszervezetek Együttműködési Fóruma
Civil Oldal	
Ditzendy Károly Arisztid	NEA Tanács
Gyenes Ádám	NEA Tanács
Martényi Árpád	NEA Tanács
Dr. Kecskés András	NEA Tanács
Dr. Szendrei Róbert	NEA Tanács
Tudomány Képviselői Oldal	
Dr. Dávid László	Magyar Tudományos Akadémia

Dr. Lovász László	Magyar Tudományos Akadémia
Dr. Palócz Éva	Magyar Közgazdasági Társaság
Dr. Bódis József	Magyar Rektori Konferencia
Dr. Fazekas Károly	Magyar Tudományos Akadémia
Dr. Rudas Tamás	Magyar Tudományos Akadémia
Dr. Báger Gusztáv	Magyar Közgazdasági Társaság
Dr. Heidrich Balázs	Magyar Rektori Konferencia
Művészeti Oldal	
Vashegyi György	Magyar Művészeti Akadémia
Kiss János	Magyar Művészeti Akadémia
Dr. Kucsera Tamás Gergely	Magyar Művészeti Akadémia
Pásztor Péter	Magyar Művészeti Akadémia
Egyházi Oldal	
Dr. Beran Ferenc	Magyar Katolikus Egyház
Dr. Joób Máté	Magyar Evangélikus Egyház
Paszternák Tamás	Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége
Szücs Attila	Magyar Református Egyház

„Közös felelősségünk: a magyar nemzet jövője”

Az NGTT 2017. október 11-én, a nemzetpolitika tárgyában megtartott plenáris ülésén elfogadott nyilatkozata

Preambulum

*Mi, mint a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban (továbbiakban: Tanács) képviselettel rendelkező szervezetek, intézmények és egyházak képviselői, kinyilvánítjuk, hogy felelősséget érzünk a magyar nemzet jövőjének alakításáért. A nemzet fogalmába beleértjük a közjogi nemzet tagjait, így a magyarországi kisebbségeket, továbbá a magukat a magyarsághoz tartozónak érző vagy valló, az anyaországgal közjogi kapcsolatban nem álló nemzettársainkat is. A Tanácsot alkotó tagszervezetek hivatalos képviselőjeként megerősítjük, hogy ebben a testületben végzett tevékenységünkkel is a nemzeti ügyekben való konszenzusra törekszünk. **Eltérő szakterületeket, hagyományokat, sőt sok szempontból eltérő értékrendet képviselünk is, különbségeinknél mégis sokkal fontosabb számunkra népiünkért vállalt felelősségünk, mert közös kincsünk: Magyarország!***

Megállapítjuk, hogy szükségeszerű erősíteni az elindult pozitív folyamatokat hazánk életében. Azt a célt kell követnünk, hogy minél jobb és magasabb életminőséget biztosító munkahelyek jöhessenek létre, elfogadható életszínvonalat biztosító bérekkel, lehetővé téve a növekvő népességszámot, valamint azt, hogy társadalmi és gazdasági erőforrásainkat minél hatékonyabban kamatoztassuk a világ élvonalába tartozó technológiáknak, a szaktudásra épülő ágazatoknak köszönhetően, és ezzel kerüljünk térségünk, és akár Európa élvonalába is. Ennek elősegítése érdekében az alábbi nyilatkozatot fogadjuk el:

1. Erősíteni kell a pozitív változásokat társadalmi folyamatainkban. A magyar társadalomnak képessé kell válnia arra, hogy a gazdaság további fejlődéséhez szükséges munkaerő-utánpótlást saját nemzeti forrásainkból biztosítsuk. A következő években el kell érni, hogy ne csak lassuljon az ország népességének fogyása, hanem az élve születések emelkedő tendenciájának, a várható életkor meghosszabbodásának és a külföldi munkaerőpiacról hazatérő honfitársainknak köszönhetően a nemzettársaink száma növekedésnek induljon. El kell érni, hogy az oktatás korszerűsítése és a szociális különbségeket csökkentő, szociális mobilitást ösztönző társadalmi felzárkóztatás eredményeként, érzékelhető mértékben növekedjen a versenyszféra rendelkezésére álló, képzett, fiatal munkaerő aránya a teljes lakosságon belül. A szociális ellátórendszerek fejlesztése mellett tovább kell erősíteni a családok összetartó erejét, mert a társadalom jóléte és a családok helyzete egymástól elválaszthatatlan. A családoknak a nemzetgazdasági célkitűzésekkel összhangban való segítése, támogatása, helyzetbe hozása -- szükség esetén megmentése -- elsőrendű érdek és feladat. A Tanács bátorítja a Kormányt a további pozitív családpolitikai intézkedések előkészítésére és bevezetésére.

2. Erősíteni kell a pozitív változásokat a magyar gazdaságban. A magyar gazdaság szerkezetében meghatározóvá kell válnia a világ élvonalába tartozó technológiáknak, a

szaktudásra épülő, magas hozzáadott értéket termelő ágazatoknak és az *elfogadható életszínvonalat biztosító béreknek*. Ennek során szem előtt tartandó szempont a gazdasági patriotizmus, tehát az, hogy egyre nagyobb mértékben saját, *magyar tulajdonban* lévő, szűkebb régióink gazdaságában meghatározóvá váló cégeink nemzetközi kapcsolatrendszeré által kapcsolódjunk be a világgazdaságba. A nemzet jövőjének gazdasági megalapozása akkor biztosított, ha egyre több magyar nagy-, közepes- és kisvállalkozás válik saját szakmai területén jelentős tényezővé a Kárpát-medencében. A Tanács üdvözli a Kormány határon túli gazdaságfejlesztési törekvéseit, és felhívja a hazai gazdasági élet szereplőinek figyelmét a Kárpát-medence, mint egységes gazdasági tér fontosságára. A Magyar Államnak a jövőben elsősorban olyan hazai vállalkozásokat érdemes támogatni, amelyek a munkahelyteremtés mellett a gazdaság jelenlegi szerkezetének megújítását segítik elő.

3. Erősíteni kell a magyar társadalom kohézióját. Eljött az ideje a tervszerű *konszenzusépítésnek*, a gondolati és szólásszabadság keretei között is nagyjából mindenki által elfogadott, közös célok, közös ügyek, *közös nevezők száma* növelésének. Váljanak egyre inkább minden társadalmi réteg számára egyaránt hozzáférhetővé a *magyar kultúra értékei*, és gyökerezzen meg közös értéként a *magyarság hagyományos belső kulturális sokszínűségének*, pluralizmusának tudomásul vétele és tisztelete. Legyen ez *nemzeti büszkeségünk* közös forrása. Váljon társadalmunk minél szélesebb rétegeinek közös céljává az összefogás jólétünk, biztonságunk, teljesítőképeségünk és identitásunk hosszú távú fenntarthatóságáért.

4. Erősíteni kell az elszakított nemzetrészeinkkel való összetartozást. A Tanács tagszervezetei nagyra értékelik a Kormány eddigi erőfeszítéseit a nemzetpolitika területén, és kifejezetten támogatják az eredmények erősítését szolgáló további kormányzati programokat. A Trianoni diktátum 100. évfordulójának közeledtével kívánatosnak tarjuk elérni, hogy a Kárpát-medencei magyarság és a diaszpóra ügyében a társadalom minden egyes rétege azonosulni tudjon a nyelvüket és kultúrájukat megőrizni akaró, határainkon kívül élő nemzettársaink erőfeszítéseivel. Olyan kapcsolatot kell kialakítani a *határon túli* magyar közösségekkel, hogy egyes szomszédjaink részéről jelentkező, erőszakos asszimiláció ellenére is minden rétegük kimutathatóan megőrizze és a fiatal nemzedékek számára átörökítse magyar nemzeti kötődését.

5. Elítéljük a nemrég elfogadott ukrán oktatási törvény módosítását, mely a kárpátaljai magyar nyelvű oktatást ellehetetleníti. Támogatjuk a Kormány gazdasági, diplomáciai és politikai nyomásgyakorlását, amely arra irányul, hogy a kárpátaljai magyar kisebbség jogai helyreállításra kerüljenek.

A Tanács tagszervezetei ezt várják a közélettől, a politikai, gazdasági, és kulturális élet szereplőitől. Mindannyian saját tevékenységi körükben, mind testületileg felajánlják közreműködésüket ezeknek a céloknak a megvalósításában. A Tanács mint testület kötelezettséget vállal arra, hogy a törvények által ráruházott felelőségek és kötelezettségek alapján a nyilatkozatban foglaltak érvényre juttatását tekinti jövőbeni munkájának mércéjeként.

„Közös felelősségünk: a magyar állampolgárok egészsége”

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács 2017. december 7-én tartott plenáris ülésén a szervezett népegészségügyi szűrések tárgyában az alábbi nyilatkozatot fogadta el:

Magyarországon a rosszindulatú daganatos megbetegedések okozta korai halálozás kiemelt népegészségügyi és egészségpolitikai probléma. Évente egy közepes lakosságszámú magyarországi városnak megfelelő népesség, azaz csaknem 33 ezer ember veszíti el életét a nem megfelelő időben felismert daganatos betegségek miatt. A 2003 és 2015 közötti időszakban több mint 11%-kal növekedett a rosszindulatú daganatos megbetegedések száma hazánkban.

A rosszindulatú daganatos betegség okozta korai halálozás csökkentésének hatékony módja a szűrés. Az alkalmoszerű, ún. opportunisztikus szűréseknél jóval hatékonyabbak a szervezett szűrések, melyeken a megbetegedés szempontjából leginkább érintett populáció megjelenése valószínűsíthető. Az életkor alapján veszélyeztetettnek minősülő céllakosság minél nagyobb számú bevonására Magyarországon három területen – emlőszűrés, méhnyak-szűrővizsgálat, vastag- és végbél-szűrővizsgálat – kiépült a szervezett, célzott népegészségügyi szűrővizsgálati rendszer.

A szervezett, célzott népegészségügyi szűrővizsgálati rendszer hosszú távú célja a jelenlegi veszélyes tendenciák megfordítása, vagyis az, hogy megállítsa, majd mérsékelje a rosszindulatú daganatos betegségek okozta korai halálozás mértékét. A szűrésekhez való egyenlő esélyű hozzáférés kiemelten fontos szempont a szűrőszervezés során, melynek egyik eleme a területi egyenlőtlenségek kiküszöbölése. Ezt a célt szolgálja a Nemzeti Népegészségügyi Stratégiához kapcsolódó egészségügyi ágazati szakpolitikai program 2017. és 2018. évre vonatkozó konkrét intézkedése (1234/2017. [IV. 28.] Korm. határozat), a „Helybe visszük a szűrővizsgálatokat” program, amelynek keretében 20 db hazai gyártású szűrőbusz beszerzésére kerül sor, ezekből 10 db szűrőbusz modern mammográffal is felszerelt lesz.

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács teljes támogatásával kiáll a szűrővizsgálatok jelentősége mellett, és egyrészt határozottan bátorítja a legnagyobb rizikófaktorú népességcsoportok rendszeres megjelenését a szűrővizsgálatokon, másrészt támogatja az egészségügyi kormányzat illetékeseit abban, hogy minden rendelkezésükre álló eszközzel szólítsák meg a rizikócsoportokba tartozó állampolgárokat. A Tanács továbbá kötelezettséget vállal arra is, hogy alkotó tagszervezetei a belső kommunikációjukban hangsúlyt helyezzenek a szervezett népegészségügyi szűrések minél szélesebb körű megvalósítására.